

- Veidas.lt - <http://www.veidas.lt> -

Naujas bankrutavusių verslininkų startas

Autorius: veidas.lt | 2011 03 25 @ 08:00 | [Verslas](#) | [No Comments](#)

Bankrutavusių įmonių vadovai ar savininkai po nesėkmės dažniausiai vėl bando sugrįžti atgal į verslą, tačiau antras startas reikalauja gerokai daugiau pastangų ir "storos odos".

Prieš penkerius metus bankrutavusio kineskopų gamintojo "Ekranas" direktorius ir vienas savininkų Eimutis Žvybas prisipažįsta: žlugus verslui turėjo palikti Panevėžį, kuriame buvo susikūręs gyvenimą, ir keltis į Vilnių.

"Išsikelti teko dėl lietuvių požiūrio į bankrutavusių verslininką. Kai kaskart gatvėje matai piktus žvilgsnius, ne itin malonu", – neslepia 16 metų "Ekranas" bendrovei, kuriai bankrutavus darbo neteko keli tūkstančiai žmonių, vadovavęs E.Žvybas.

Pastarąjį pusmetį šis 53 metų vyras – vienas iš Baltarusijoje įsteigtos konsultacinės ir tarpininkavimo bendrovės, suvedančios baltarusių užsakovus su lietuvių bendrovėmis, savininkų.

JAV bankrotas laikomas natūralia verslo proceso dalimi, tačiau Lietuvoje bankrutavęs verslininkas visuomenės akyse paženklintas nevykėlio ir įtariamojo žyme. Advokatų kontoros "Sorainen" vyresnysis partneris Mantas Petkevičius teigia, kad šis klausimas aktualus ir daugelyje kitų ES valstybių. "2007 m. Europos Komisijos komunikate rašoma, kad net 79 proc. ES piliečių suteiktų dar vieną galimybę tiems, kurie praeityje patyrė bankrotą, tačiau kai kalbama apie konkrečius veiksmus, šie skaičiai visiškai kitokie: net 47 proc. europiečių nenorėtų teikti užsakymų įmonei, kuri anksčiau buvo žlugusi", – lygina M.Petkevičius. Akivaizdu, kad atlikus tokią apklausą Lietuvoje šie skaičiai būtų dar gerokai mažesni.

Neigiamą Lietuvoje vyraujančią požiūrį į bankrutavusių verslininką E.Žvybas pasakoja akivaizdžiai pajutęs, kai po konkurencijos neatlaikiusio "Ekranas" bankroto žvalgėsi darbo ir svarstė, ką veikti toliau. Tokia visuomenės nuostata E.Žvybą paskatino verslą steigė Baltarusijoje, o ne Lietuvoje. "Viena priežasčių, kodėl Lietuvoje nekuriame verslo, yra ta, kad jau praleistas tinkamas laikas, tą reikėjo daryti daug anksčiau, o kita – požiūris į bankrutavusių verslininką. Manoma, kad jei nesugebėjai vadovauti tada, nesugebėtum ir dabar", – apgailestauja E.Žvybas.

Neretai su neigiama nuomone sako susiduriantis ir dėl pernelyg intensyvios plėtos bankrutavusių prekybos kompiuterine technika bendrovių "Flopo informacinės sistemos" bei "Fortakas" buvęs vadovas ir savininkas 34 metų Modestas Tamutis: "Lietuvoje tokia jau nuomonė: kai tau sekasi, tuomet viskas gerai, turi draugų, o jei tik suklopai – reikalai pakrypsta neigiama linkme ir ieškoma vieno kalto žmogaus."

Verslo vadybos mokyklos BMI generalinio direktoriaus Jauniaus Pusvaškio įsitikinimu, toks Lietuvoje vyraujantis požiūris, kad bankrutavęs verslininkas – nevykėlis, yra klaidingas. "Juk statistika rodo, kad daugiau nei 50 proc. naujai įsteigtų įmonių bankrutuoja per pirmus penkerius metus", – primena BMI vadovas.

Pelnyti bankrutavusio verslininko vardą labai lengva, o štai norint pakeisti požiūrį reikia daug laiko ir pastangų. Tuo įsitikino Audrius Banys, 2008 m. nusprendęs palikti įmonės "Arvi kalakutai" direktoriaus pareigas ir pradėti nuosavą verslą. Su bendraminčiais įsteigė didmeninę prekybą maisto produktais užsiimančią bendrovę "Baltic Larus", tais pačiais metais gavo pasiūlymą investuoti į Pamaro paukštyną. Netrukus A.Banys tapo Pamaro

paukštyno vadovu, tačiau sunkmečio ši įmonė neatlaikė ir 2009-ųjų pabaigoje jai buvo iškelta bankroto byla.

Nors bankrutavusiai įmonei vadovavo labai trumpai, A.Banys tvirtina vis tiek susiduriantis su atsargesniu aplinkinių požiūriu. "Bankrotas yra nesėkmė. Tad natūralu, kad po to atsiranda daugiau įtarumo: sunkiau gauti finansavimą, geresnes kontraktų sąlygas, reikia duoti didesnes garantijas. Labai svarbu, dėl kokių priežasčių bankrutavai, ko iš to pasimokei. Kai tai išsiaiškini, nepasitikėjimas sumažėja", – tikina A.Banys, šiuo metu vadovaujantis "Baltic Larus" įmonei.

Dėl fenikso sindromo įtarta 1,6 tūkst. žmonių

Žinoma, viena svarbiausių priežasčių, kodėl Lietuvoje visiems bankrutavusių įmonių vadovams ir savininkams lipinama nevykėlio ar sukčiaus etiketė, yra bloga lietuvių patirtis. Tuo šaukštu deguto medaus statinėje galėtume laikyti Lietuvoje gana dažnai pasitaikančius tyčinius bankrotus – nepriklausomybės pradžioje įtartinomis aplinkybėmis bankrutavo ir žmonių santaupas nusinešė bankai, o per šią krizę suvešėjo fenikso sindromo vardą gavęs sukčiavimo būdas.

Valstybinės mokesčių inspekcijos (VMI) duomenimis, per dvejus metus iki vasario pradžios nustatyti 1682 mokesčių mokėtojai, kurių veikloje identifiukuota fenikso sindromo mokesčių vengimo rizika ir išieškota 54 mln. Lt nepriemokos suma. Nelegali praktika, kai įsiskolinusią įmonę apsukrus verslininkas palieka numirti, o į įsteigtą naują perpumpuoja vertingą turtą ir toliau dirba, kelia visuomenei nepasitikėjimą į verslą vėl sugrįžtančiais kartą jau bankrutavusiais verslininkais.

Deja, tyčiniai bankrotai Lietuvoje išaiškinami retai. Pasak M.Petkevičiaus, Bankroto departamento duomenimis, 1993–2009 m. tik 31 bankrotas buvo pripažinti tyčiniu – mažiau nei 0,4 proc. visų bankroto bylų. O ES tyčiniai bankrotai sudaro iki 6 proc. Bankroto departamento pernai parengtoje Tyčinių bankrotų Lietuvoje apžvalgoje teigiama, kad bankroto administratoriai su neteisėtu arba netinkamu įmonės valdymu siejo 445 bankroto atvejus – apie 12,4 proc. visų bankroto atvejų. "Taigi realus nesąžiningų bankrotų skaičius Lietuvoje turbūt svyruoja tarp 5–15 proc.", – mano "Sorainen" teisininkas.

Paragavo ir samdomo darbuotojo duonos

Kaip rodo statistika, dauguma bankrutavusių įmonių savininkų ir vadovų stengiasi vėl grįžti į rinką. "Creditinfo" duomenimis, per pastaruosius dvejus metus 4086 įmonės bankrutavo ar buvo restruktūrizuojamos, o šių įmonių akcininkai ir vadovai šiuo metu susiję su 3774 įmonėmis. Trečdalis, didžioji dalis, šių įmonių įsteigtos 2008–2010 m. Vadinas, dauguma kartą nusvilusių verslininkų ir vadovų nusprendžia sėkmę bandyti dar kartą.

"Žmogaus verslumo, laisvės dviasį palaužti labai sunku. Turėjusiam savo verslą susitaikyti su samdomo darbuotojo statusu yra be galo sunku. Tokie žmonės bando rizikuoti dar kartą, ir jiems pavyksta", – tvirtina J.Pusvaškis.

E.Žvybas po įmonės bankroto ragavo samdomo darbuotojo duonos – vadovavo Baltarusijoje veikiančiai bendrai Ūkio banko investicinės grupės ir baltarusių įmonei "Stadium", tačiau po poros metų pasuko į privatų verslą. Jis prisipažįsta pasiūlymą dėl samdomo darbo priėmęs norėdamas imtis ko nors naujo ir įsitikinti, ar dar kažką sugeba. Be to, reikėjo pajamų. "Bet antrą kartą į samdomą darbą neičiau, nes galbūt nieko kito neragavus priimtina ar priprantama, bet kai esi turėjęs kitokią veikimo laisvę, o atsirandai tarp rėmų, – tai sovietmetis, tik kitais marškinėliais", – aiškina vadovas.

Panašiai mąsto ir šiuo metu samdomą darbą dirbantis M.Tamutis. Nors dabar jis – įmonės "Lantel" rinkodaros ir plėtros vadovas, tačiau versloje širdyje jau puoselėjami nauji planai. Pernai jis įkūrė bendrovę "IT plus LT", kurios veiklai tikisi gauti ES paramą ir užsiimti neįgalųjų integravimu į visuomenę.

"Kadangi IT pasaulyje dirbau daugiau nei dešimt metų, mačiau, kur galima sukurti darbo vietų neįgaliesiems: kompiuterių gamybos, dalių litavimo, spausdintuvų kasečių pildymo, programavimo srityje", – apie įžvelgtą verslo nišą pasakoja M.Tamutis, prieš daugiau nei dvejus metus vadovavęs 230 darbuotojų kolektyvui ir įmonėms, kurių apyvarta siekė 70 mln. Lt.

Tiesa, ponas Modestas nebando vėl tvirtintis toje pačioje srityje, kurioje sukauė daugiausiai patirties, tačiau žlugus verslui paliko ir daug skolų. "Gal dėl to, kad ten daugiausiai pykčio, kam eiti ir su tuo pykčiu kovoti?" – svarsto verslininkas.

Tuo tarpu bankrutuojančios įmonės "Narbutas ir Ko" buvęs savininkas ir vadovas Petras Narbutas po mažiau nei metų pertraukos vėl grįžo į tą pačią sritį. Jis įsteigė dvi įmones – gamybinę "Narbutas Furniture company" ir prekybinę "Narbutas", išperkamosios nuomos būdu įsigijo banko perimtą savo fabriką, kurio aukcionuose bankui nepavyko parduoti, ir tęsia veiklą.

"Eiti į naują sritį ir pradėti nuo nulio būtų sunkiau negu čia, kur tiek metų praleista, – yra ir įdirbis, ir žinomumas. Bankui taip pat buvo aišku, kad jei kas nors ir gali tą fabriką atgaivinti, tai tik ta pati komanda, kuri jį kūrė ir statė", – motyvuoja P.Narbutas.

Antras verslininko startas gana sėkmingas: 2009 m. įkurtos gamybinės įmonės apyvarta siekė 6 mln. Lt, 2010 m. – 19 mln. Lt, o šiais metais planuojama apie 30 mln. Lt apyvarta.

Pirmenybę nuosavam verslui teiktų ir bankrutavusio "BMS Megapolis" buvęs vadovas ir vienas smulkiųjų akcininkų Artūras Afanasenka. Šiuo metu buvęs vadovas tvirtina atostogaujantis, nors užsiminė po įmonės bankroto dirbęs ir samdomą darbą. Tiesa, mokesčių inspekcijai BMS grupės bankrotas sukėlė įtarimų – VMI informavo, kad šiuo metu tikrina su BMS grupe susijusių įmonių "Computer data international" ir "Pro301" mokesčių ataskaitas.

Nors, kaip ir "Veido" pašnekovai, į verslą stengiasi sugrįžti dauguma bankrutavusių verslininkų, ne visiems įgyta skaudi patirtis leidžia išvengti klaidų. Tokių įmonių analizę atlikusi "Creditinfo" rizikos vertinimo projekto vadovė Alina Buemann pastebi, kad 30 proc. tokių įmonių šiandien turi pradelstų skolų, o 25 proc. įmonių areštuotas turtas.

"Iš viso Lietuvoje bendrovės pradelsė 4 mlrd. skolų, o vien šios įmonės – 380 mln. Lt, arba 10 proc. visų skolų. Tai daug, nes didžioji dalis šių įmonių yra mažos. O turint omenyje, jog dauguma įmonių jaunos ir veikia krizei neatspariuose sektoriuose, tokiuose kaip prekyba, paslaugos ar nekilnojamas turtas, galima sakyti, kad jos tikrai labai silpnos", – komentuoja A.Buemann.

Daugiau šia tema:

- [Valgytojų trūkumas žlugdo kavines](#)
- [Bankrutavusių įmonių likimas miglotas](#)
- [Sunkmečio grimasa – iš savo pelenų atgimstantys verslai](#)

Straipsnis publikuotas: <http://www.veidas.lt>

Straipsnio adresas: <http://www.veidas.lt/naujas-bankrutavusiu-verslininku-startas>

© 2002-2009 UAB "Veido periodikos leidykla". Visos teisės saugomos.